

hans Egnethed til at varetage det ham betroede Embede, nemlig Sagen angaaende „Den danske Andelsbank“. Bankens Historie og Bankinspektør Halds Indsats i denne Forbindelse gennem de sidste Aar af Bankens Bestaaen er blevet indgaaende belyst i den Beretning, som det af Rigsdagen nedsatte Andelsbankudvalg aflagde i Foraaret 1926. Siden den Tid har de Oplysninger, der kom frem gennem Domme i Retssagen mellem De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation og Andelsbanken, senest Højesterets Dom af 7. Januar d. A., kastet yderligere Lys over Bankinspektørens Forhold og givet yderligere Bidrag til Bedømmelsen af hans Arbejde ved den paagældende Lejlighed.

Rigsdagsudvalgets Beretning og de nævnte Domme i Forbindelse med det Indtryk, som min Gennemgang af Sagen angaaende Sydfyns Diskontobank maatte give mig, foranledigede mig til i Foraaret tillige at iværksætte en nærmere Undersøgelse af Bankinspektør Halds Forhold med Hensyn til Andelsbanken. Under Hensyn til, at et saa stort Materiale angaaende denne Sag er samlet og gjort tilgængeligt i Rigsdagsudvalgets Beretning, vil det formentlig her være tilstrækkeligt at fremhæve nogle enkelte Hovedpunkter i Sagen, idet jeg i øvrigt henviser til Beretningen og henholder mig til de Konklusioner med Hensyn til Bankinspektør Halds Forhold, som det samlede Rigsdagsudvalg — eller i visse Tilfælde et Flertal indenfor dette — har draget af de tilvejebragte Oplysninger.

Ligesom Bankinspektør Hald var advaret, forinden han paabegyndte sin Gennemgang af Sydfyns Diskontobank, forelaa der, da han i 1923 paabegyndte sin Undersøgelse af Andelsbanken, en alvorlig Advarsel gennem Forstkandidat Dalsgaards Klage over Bankens Forhold, en Klage, der ikke alene havde Vægt som Følge af dens indtrængende og indgaaende Karakter, men ogsaa fordi den i Virkeligheden var Udslag af og gav Udtryk for en i vide Kredse Landet over herskende Mistillid og Utryghed overfor Andelsbanken. Det vil erindres, at det i Forstkandidat Dalsgaards Klage, som han indsendte til Regeringen, der atter videresendte Klagen til Banktilsynet, hævdedes, at Andelsbanken ved en nøgtern Regnskabsopgørelse maatte afskrive som tabt i alt ca. 15½ Mill. Kr. paa forskellige nærmere angivne Engagementer.

Det fremhævedes, at de angivne Tal selvfølgelig var ganske skønsomt anslaaede, men at der nødvendigvis yder-

ligere maatte afskrives betydelige Beløb paa andre tvivlsomme Engagementer, og at der i heldigste Tilfælde var tabt over 5 Mill. Kr. af Bankens Andelskapital, hvilket ifølge Vedtægterne vilde medføre, at Spørgsmaalet om Likvidation af Banken skulde optages til Overvejelse, medens det i værste Tilfælde (saaledes som Forstkandidat Dalsgaard befrygtede, at Forholdene vilde stille sig) maatte antages, at hele Andelskapitalen var tabt tillige med en Del af Indskydernes Midler. I Klagen erklærede Forstkandidat Dalsgaard med sit Navn at ville indestaa for Rigtigheden af de af ham tidligere i „Jyllandsposten“ fremsatte alvorlige Sigtelser mod Bankens Ledelse for urigtig Regnskabsaflæggelse m. v.

Som Følge af den nævnte Klage indlededes der straks en Undersøgelse af Bankens Forhold fra Banktilsynets Side, hvorefter en foreløbig Erklæring til Berørelse af Offentligheden blev afgivet den 11. April 1923 af den da konstituerede Bankinspektør Godske Nielsen. Bankinspektør Hald udnævntes til Bankinspektør fra den 1. Maj s. A. at regne og fortsatte herefter den tidligere indledede Undersøgelse, der afsluttedes med en Erklæring af 16. Oktober 1923. Han havde altsaa ca. et halvt Aar til sin Undersøgelse af disse Forhold. I denne Erklæring tilkendegav Bankinspektøren Banken, at der efter hans Opfattelse paa Bankens Engagementer burde afskrives som Tab ca. 4,6 Mill. Kr., idet Banktilsynet „under Hensyn til de Oplysninger, der har foreligget om De danske Mejeriforeningers Mælkeeksport, har ment at kunne se bort fra dette Engagement“.

Paa de af Forstkandidat Dalsgaard fremhævede Poster, paa hvilke Dalsgaard havde anslaaet et Tab paa 15½ Mill. Kr., konstaterede Bankinspektør Hald kun et samlet Tab paa 2,6 Mill. Kr., medens de øvrige 2 Mill. Kr., som han forlangte afskrevet, vedrørte andre Engagementer. Den ganske ufyldstgørende Karakter af Bankinspektør Halds Undersøgelse og Bedømmelse af Forholdene fremgaar med megen Tydelighed af Rigsdagsudvalgets Beretning, saaledes som denne foreligger, i Hovedsagen enstemmigt tiltraadt af alle Udvalgets Medlemmer.

Bankinspektør Hald undlod bl. a. ganske at tage Hensyn til den nærliggende Mulighed for Tab paa „Axelborg“ og paa Arbejdernes Andelsboligforening uden Hensyntagen til, at „Axelborg“ paa Grund af de høje Byggepriser var kommet til at staa Ejerne i en ekstraordinært høj Pris.